



1685

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Eski Rejim Fransa'sı, misafirperver topraklar, sürgün toprakları

XVII. yüzyılın sonunda Fransa Krallığı iç göç ve dış göçlerin ülkesiydi. Ekonomik sebepler başta olmak üzere politik veya dinî sebeplerle ülkeye yerleşen yabancılar genellikle sınır ülkelerden geliyordu. Kralın tebaası olmak için “vatandaşlık mektubu” alan yabancılara nadir rastlanıyordu.

Aynı zamanda Üç Köşeli Ticaret gelişmekteydi: Fransızların Antiller'de sahip oldukları mülklerde köleliğe koşulan, bu zoraki göçte hayatta kalabilmiş Afrikalı tutsaklar plantasyon ekonomisini beslemekteydi. Mart 1685'te, yerel gelenek ve hukuktan alınan yaklaşık elle senelik düzenlemeleri sentezleyen ve Code Noir (Siyah Yasası) adıyla bilinen “Fransız Amerikasındaki köle polisi kanunu” yayınlandı.

Ekim 1685'te XIV. Louis, “reform edilmiş sahte dinin” yani Protestanlığın kamu alanlarında ibadetini yasaklayan Fontainebleau Fermanı'nı imzaladı. Fransız Protestanlardan veya diğer adıyla Huguenotlardan, Katolikliği benimsemeleri istendi. İki sene içerisinde aralarından yaklaşık 100.000 Protestan, Avrupa'da daha açık görüşlü ülkelere, Antillere ve Güney Afrika ülkelerine göç etti.

- Mini kronoloji

1685: Daha sonraları “Siyah Yasası” (Code Noir) adını alacak, “Fransız Amerikasındaki köle polisi kanunu”nun kabulü.

[Tapez ici]

Fontainebleau Fermanı ile, 1598'de IV. Henri tarafından imzalanan ve Protestanlara vicdan özgürlüğü, yurttaşlık eşitliği ve kısıtlı dinî özgürlük hakkı tanıyan Nantes Fermanı feshedildi. Yaklaşık 100.000 Fransız Protestan ülkeyi terk etti.

1688: İkinci İngiliz Devrimi'ni takiben Katolik Kral II. James, ardında 30.000 ila 40.000 İngiliz, İskoç veya İrlandalı Jakobit (kralın yandaşları) ile Fransa'ya sığındı.

1697: Monarşi mali durumunu düzeltmek için, "1600'den itibaren Krallığa yerleşmiş her yabancidan ve soyundan gelen kişilerden, mirasçılardan ve mirası devralan kimselerden" vergi toplama kararı aldı.

1777: Kral, ev işçileri hariç, "Siyahların, Melezlerin ve Beyaz olmayan bireylerin Fransa'ya girişini" yasaklayan "Siyahların polisi" beyannamesini yayınladı.

- CP 0.1 *Esclaves et libres de couleur*

Alt bölüm metni

Siyah Yasası döneminde kölelik ve köle ticareti

Köleleştirilen insanlara dayalı Üç Köşeli Ticaret, XVII. yüzyılda büyüme göstermeye başladı. Bu ticaret şekli Avrupa, Afrika, Amerika ve Karayipleri birbirine bağlıyordu. 1674'te Antiller'deki Fransız mülkleri, kraliyet kolonisi haline geldi. 1685'te, kısa süre sonra "Siyah Yasası" (Code Noir) olarak anılmaya başlanacak "Fransız Amerikası adaları polisi" hakkında yasa kabul edildi. Bu yasayla yeni bir ırk düzeni kurumsallaştırıldı. 1713 ve 1791 seneleri arasında 1 milyon Afrikalı tutsak, köle olarak satıldı ve 775.000'i Santo Domingo olmak üzere Antillere sürgün edildi. Fransız Devrimi arifesinde Fransız Antilleri'nde nüfusun %80'ini köleler, geri kalanını ise kolonlar ve "beyaz olmayan özgür bireyler" oluşturmaktaydı. Azat edilmiş köleler veya onların soyundan gelen bu beyaz olmayan özgür bireyler, beyaz Fransızlar ile aynı haklara sahip değillerdi.

- CP 0.2 *L'exil des huguenots*

Alt bölüm metni

Sürgündeki Fransız Protestanlar

"Tek kral, tek kanun, tek inanç": XIV. Louis, Fontainebleau Fermanı'nı 1685'te bu prensip doğrultusunda yayınladı. Bu şekilde, 1598'de IV. Henri tarafından imzalanan ve Protestanlara dinî

[Tapez ici]

özgürlük hakkı tanıyan Nantes Fermanı'nı feshetti. Fransız Protestanların (Huguenotlar) Katolikliği benimsemeleri istendi. Uygulanan zulümler (dragonnade olarak anılır) karşısında Protestanların dörtte birinden fazlası sürgüne gitmeyi tercih etti. Birleşik Hollanda Cumhuriyeti (günümüzde Hollanda), İsviçre, İngiltere ve Prusya Protestanları kabul eden ülkeler oldu. Aralarından bazıları Güney Afrika ve Yeni Dünya'daki İngiliz kolonilerine yerleşti. 1680-1715 seneleri arasında 180.000 Fransız Protestan Fransa'yı terk etti. Eski Rejim'deki en önemli göç hareketi bu olmuştur.

- CP 0.3 *Les étrangers sous l'Ancien Régime*

Alt bölüm metni

Eski Rejim'de yabancılar

Fransa Krallığı, sınır ülkelerden tüccarlara, seyyar satıcılara, çiftçilere ve zanaatkarlara cazip geliyordu. Krallık öte yandan, yüksek vasıflara sahip yabancı uzmanların servislerine de başvuruyordu: İtalyan sanatçılar ve bankacılar, Hollandalı ve Kastilyalı tüccarlar ve armatörler, Ren nehrinin diğer yakasından matbaacılar ve silah ustaları...

Yabancılar uygulanan kısıtlamalara rağmen Fransa'nın mutlak monarşisi, yalnızca büyük bir göç ülkesi değil, aynı zamanda sığınılacak bir yerdi. XVII. ve XVIII. yüzyılların dönümünde, Jakobitler gibi sürgüne gönderilmiş sayısız göçmen Krallığa sığınmıştı: İngiliz Devrimi'nden kaçan Katolik Kral II. James'in İngiliz, İskoç ve İrlandalı partizanları, Fransa'ya sığınan hükümdarlarının izinden gitmişti.

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Fransız Devrimi'nde yabancılar

Yabancılar, Eski Rejim toplumunda üç sosyal tabakanın parçasıydı (soylular, ruhban, üçüncü tabaka-tiers état). Bununla beraber, “régnicole” adı verilen Krallık'ta doğan kralın tebaası ile aynı haklara sahip değillerdi.

1789'da Fransız Devrimi ile, yeni sivil ve politik hakların tanınmasına dayanan politik vatandaşlık kabul edildi. İfade ve toplanma özgürlüğü tanınan yabancılar, oy verme hakkından hâlâ mahrumdu. Bununla beraber, Fransız vatandaşlarının bir parçası olmak için hukuki ehliyete sahiptiler: Fransız Devrimi, vatandaşlığa geçme ve kamu görevlerinde çalışma koşullarını kolaylaştırmıştır.

Bu devrim ortamında, monarşi yanlısı veya hayatından endişe eden yaklaşık 150.000 Fransız “göçmen” ise Fransa'da Eski Rejim'in yeniden kurulmasını umut ederek sürgüne gitmeyi seçmiştir. Bu “göçmenler” daha sonra yurttaşlık haklarını ve mülklerini kaybedeceklerdir.

XVIII. ve XIX. yüzyılların dönümünde, Fransa'nın Avrupa'daki topraklarını kolonilere bağlayan farklı türde göçler ortaya çıktı. Üç Köşeli Ticaret'in doruk noktasında olduğu dönemde, Santo Domingo'da kölelerin ayaklanmasını (1791) ve köleliğin ilk defa kaldırılmasını (1794) takiben birçok kolon metropole veya Amerika kıtasına kaçmıştır. Napolyon Savaşları'yla ilişkili olarak Avrupa sınırlarının dalgalanması, Birinci Fransız İmparatorluğu (1804-1815) ve Restorasyon döneminin (1815-1830) başında kıtalar arası göçleri de beraberinde getirdi: mecburî askerliğini yapan Fransızlar, yabancı askerler, savaş mahkumları, politik mülteciler ve komşu ülkelerden gelen işçiler.

- o Mini kronoloji:

1789: İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'nin kabulü. Devrim karşıtı veya çalkantılardan kaçan Fransızların yurt dışına göçlerinin başlangıcı.

1791: Santo Domingo'da, iki sene sonrasında kolonide ve daha sonra Şubat 1794'te Fransız topraklarının tamamında köleliğin kaldırılmasına yol açacak ayaklanma.

[Tapez ici]

1793: Cumhuriyet, dışarıda olduğu gibi içeride de tehdit altındayken denetim önlemleri ve dışlama, “şüpheli” durumuna indirgenen yabancıları hedef alıyordu.

1802: Fransız “göçmenler” için genel af; o dönem henüz Birinci Konsül olan Napolyon Bonapart kolonilerde köleliği yeniden getirdi.

1804: Sivil Napolyon Yasaları kabul edildi: Fransız vatandaşlığı için *jus sanguinis* (kan bağı, baba tarafından) vurgulandı ve vatandaşlığa geçme talebinde bulunmak için gereken ikamet süresi on seneye çıkarıldı.

Alt bölüm metni

Yabancılar ve politik vatandaşlığın doğuşu

İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi ile (Ağustos 1789), kralın tebaası vatandaş haline geldi. Önceleri “aubain” (öldüğünde mirası krala kalan yabancı), “forain” (yerlisi olmayan yabancı) ya da “horsain” (bölgede doğmamış yabancı) olarak adlandırılan yabancılar, sivil ve politik yetkiden muaf tutulmuştur. Nisan 1790’dan itibaren, vatandaşlık sözü verme ve ülkede sürekli olarak beş seneden fazla ikamet etmiş olmak suretiyle Fransız olma hakkını elde edebiliyorlardı. Yabancılar bu surette, idarede ve vatandaş olarak toplumda yeni biçimlerde yer alıyordu (devrim bayramları, politik kulüpler). Bununla birlikte, 1793 baharında Avrupa monarşilerine karşı savaş nedeniyle gözetim altına alındılar ve dışlanma gibi önlemlerle karşı karşıya kaldılar. 24 Haziran 1793 tarihli 1793 Anayasası hiç uygulanmasa da sembolik olarak, özgürlük savunucularının ilticasını kabul ediyordu.

- CP 1.2 *Dynamiques coloniales et atlantiques*

Alt bölüm metni

Santo Domingo Devrimi

Fransız kolonisi Santo Domingo’da (bugünkü Haiti), kölelerin 1791’deki ayaklanması devrime dönüştü. Bu devrim, farklı sebeplerden Karayiplere ve Kuzey Amerika’ya önemli göçlere yol açtı. Göç edenler arasında beyaz kolonlar, sahipleri tarafından zorla götürülen siyah köleler, “beyaz olmayan özgür bireyler” (azat edilmiş köleler veya onların soyundan gelenler) yer alıyordu. 1791 ve 1815 arasında, 15.000 kişi Santo Domingo’dan Louisiana’ya kaçtı. Adada kölelerin ayaklanmasıyla 1793’te Santo Domingo’da kölelik kaldırıldı; sonraki sene bu karar tüm Fransa’da uygulandı.

[Tapez ici]

Kölelik, 1802'den itibaren Napolyon Bonapart tarafından yeniden getirildi ve “beyaz olmayan insanlar”ın Fransız vatandaşı unvanını taşıma hakkı kaldırıldı.

- CP 1.3 *La France post-révolutionnaire*

Alt bölüm metni

İşçiler ve sürgündekiler

18 brumaire (Cumhuriyetçi Fransız takviminin ikinci ayı, 9 Kasım 1799) darbesinden ve Birinci İmparatorluğun ilan edilmesinden sonra Napolyon Fransası, topraklarında yabancıları ağırlamaya devam etti. Sivil Kanun, vatandaşlığa geçiş koşullarını yeniden belirledi: Fransız olmak isteyen yabancıların, en az on senedir Fransa’da ikamet etmeleri koşulu getirildi. Pratikte ise vatandaşlık isteyenlerin ve alanların sayısı oldukça azdı çünkü askerî zorunluluklara uymayı gerektiriyordu. Bu yüzden yabancıların çoğu, Sivil Kanun’la tanınan, belirli bir süreliğine sivil haklar atfeden “özel ikamet izni” statüsünü tercih ediyorlardı. Göç akımları Restorasyon döneminde de devam etti: XIX. yüzyılın ilk yarısında Fransa, Avrupa’da göç konusunda birinci ülkeydi.

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Dış göç, sürgün, kolonlar ve sömürgeler

Temmuz Monarşisi (1830-1848), Fransa'ya yabancıların kabulünde önemli bir dönüm noktasıdır. Liberal Temmuz Devrimi, binlerce Avrupalı politik mültecinin gelişine neden olmuştur (bilhassa Rus baskısından kaçan Polonyalılar). 1832'de "sığınmacılar" hakkında ilk kanun, diğerlerinden daha fazla gözetim altında tutulan kısıtlı bir grup yabancıyı izole eden idari kategorinin tanınmasına yer vermiştir.

1848'de Şubat Devrimi ile monarşiye son verildi ve İkinci Cumhuriyet ile erkeklerin oy verme hakkını kabul edildi. Vatandaşlık koşulları yumuşatıldı. İlk kez 1851'de nüfus sayımında yabancılar da sayıldı. Ülkenin kültürel hayatında yer aldılar. XIX. yüzyıla damgasını vuran ayaklanmalar ve devrimler gibi politikada yer aldılar.

1848 senesinde, kolonilere doğru göçlerin geliştiği de görüldü. 1830'dan itibaren Cezayir'in fethi kanlı ve kolonileştirilmesi ise sarsıntılı olmuştur. Emir Abdülkadir'in yenilgisinden sonra İkinci Cumhuriyet, Cezayir'in kuzeyini üç bölgeye ayırdı. Devlet buraya Fransız kolonların gelmesini istiyordu ancak, bölgeye yerleşenlerin büyük bir kısmı Akdeniz adalarından ve fakir bölgelerindendi. Cumhuriyet aynı zamanda istemediği vatandaşlarını, 1848 yazından sonra koruyucusu olduğu Cezayir'e sürgüne göndermeye çalışsa da cezai kolonileştirme girişimleri başarısızlıkla sonuçlanıyordu.

- o Mini kronoloji:

1832: Mart 1832'de, başkente yakın mesafede olmayan bölgelerde ikamet izni yaygınlaştırılan "sığınmacılar" hakkında ilk kanun kabul edildi.

1848: İkinci Cumhuriyet: erkek vatandaşlara oy verme hakkı tanındı ve kolonilerde kölelik ikinci kez kaldırıldı.

Cezayir'in kuzeyi Fransız bölgelerine dönüştürüldü (Cezayir, Konstantin, Oran); Fransa ve Avrupa'dan bu koloniye göç teşvik edildi.

[Tapez ici]

1851: Çift *Jus soli* (toprak hakkı) kabul edildi: Fransa topraklarında doğmuş yabancı bir anne veya babadan olan ve kendisi de Fransa'da doğmuş her birey Fransızdır. Birey reşit olduğunda bu vatandaşlığı reddetme hakkına sahipti.

Yabancıların da sayıldığı ilk nüfus sayımına göre yabancılar nüfusun %1'ini oluşturmaktaydı.

2 Aralık 1851: Louis-Napoléon Bonaparte'ın darbesi ile 10.000 Cumhuriyetçi Fransız sürgüne zorlandı.

1871: Paris Komünü: birçok yabancı, Adolphe Thiers hükümetine karşı bu ayaklanmaya katıldı. Ayaklanmanın bastırılmasını takiben yaklaşık 4.000 komün üyesi, 1864 ve 1871 ayaklanmalarından sonra 2.000 Cezayirliye yapıldığı gibi Yeni Kaledonya'ya sürüldü.

- CP 2.1 Réfugiés, naissance d'une catégorie administrative

Alt bölüm metni

Yabancı sığınmacılar: idari bir kategorinin doğuşu

Temmuz 1830'da Paris'teki Temmuz Devrimi'nden sonra, sürgündeki binlerce birey ülkede bir araya geldi. 7.000'den fazla yabancı, sığınmacı statüsü ve finansal yardım aldı. Hükümet bu sığınmacılara, başkentten uzakta ve dış sınırlara yakın şehirlerde bulunan "depo"larda ev hapsi veriyordu.

"Halkların baharı" denilen devrimler 1848 senesine damga vurmuştur. Cumhuriyet'in ilanından sonra Şubat ayında, Karl Marx gibi ünlü yabancı yasaklılar Fransa'ya gelmeye veya yeniden gelmeye başladılar. Yeni rejim daha liberal biçimde vatandaşlık verse de ertesi seneden itibaren muhafazakarlaşan Cumhuriyet, yabancıları kabul koşullarına kısıtlamalar getirdi.

- CP 2.2 Circulations politiques et culturelles

Alt bölüm metni

Politik ve kültürel etkiler

XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren yabancılar, romantik dönemin zenginleşen kültürel hayatında yer almaya başladılar. Politik haklardan faydalanmasalar da özellikle basın kapsamında fikir

[Tapez ici]

tartışmalarında yer alıyorlardı: 1849'da Polonyalı şair Adam Mickiewicz, kozmopolit bir yazı ekibinden oluşan *La Tribune des peuples* (Halkların platformu) gazetesini kurdu. Yabancıların angajmanları çok da pasifist olmayan formlara da bürünüyordu: Paris Komünü barikatlarında (1871 baharı), Polonyalı general Jarosław Dombrowski, Rus militan Elisabeth Dmitrieff veya Macar mücevherci Leo Frankel gibi yabancılara rastlanıyordu.

- CP 2.3.1 Compter, surveiller, représenter les étrangers

Alt bölüm metni

Daha görünür yabancılar

1844'te, Paris'e yerleşmiş ya da bir süreliğine kalmakta olan çeşitli yabancılara ışık tutan *Les Étrangers à Paris* (Paris'teki yabancılar) adlı resimli bir yazı dizisi yayımlanıyordu. Bunlar arasında, zengin bir İngiliz gezgin, o zamanlar Sardinya Krallığı'nın bir parçası olan Savoie'dan genç bir baca temizleyicisi veya İspanyol bir yasaklı yer alıyordu. Edebiyatta daha fazla temsil edilmeye başlanan yabancılar görünürlük kazanıyordu. Mart 1851'de yabancılar ilk kez ulusal nüfus sayımına dahil edildi. Ülke sınırlarının tamamında nüfusun %1'ini ve Paris'te nüfusun %6'sını oluşturuyorlardı. Yabancılara yeni kontrol biçimleri uygulanmaya başlandı: sığınmacılar için kişisel belge veya büyük şehirlere yerleşmek isteyen yabancılar için ikamet izni.

- CP 2.4.1 Seconde abolition de l'esclavage

Alt bölüm metni

Köleliğin ikinci kez kaldırılması

27 Nisan 1848 kararnamesi ile, “insanlık onuruna saldırı” olarak tanımlanan kölelik Fransız kolonilerinde ikinci kez kaldırıldı. Köle ticaretine veya yeni köle alımına devam eden Fransızlar, “Fransız vatandaşlıklarını kaybetme” olasılığı ile karşı karşıyaydı. “Eski koloniler”den (Guadeloupe, Fransız Guyanası, Martinik, Réunion ve Senegal) azat edilmiş kölelere sivil ve vatandaşlık hakları tanındıysa da hareket alanları fazlasıyla kontrol altında tutulmaktaydı.

Plantasyonlar, kölelerin yerine büyük ölçüde “engagisme” (angajizm, senetli kölelik) sistemine başvuruyordu: genellikle borçlu olan Afrikalı ve Asyalı “angajeler”, Fransız kolonilerine gitmek için hayli zorlayıcı çalışma sözleşmeleri imzalıyorlar ve sonrasında kolonide kalmaya mecbur bırakılıyorlardı.

[Tapez ici]

Fransız Cezayiri gibi köleliğin yaşanmadığı kolonilerde yeni statüler ortaya çıktı. 1881'de bir kanun ile, "yerliler"e uygulanabilir cezai özel bir rejim belirlendi. Kolonyal egemenliğin gerçek bir simgesi olan Yerli Yasası (Code de l'indigénat), İmparatorluğun birçok yerinde uygulandı.

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Yabancılardan göçmenler

Üçüncü Cumhuriyet döneminde 26 Haziran 1889 Kanunu, çift *Jus Soli*'yi zorunlu kıldı. Fransa'da doğmuş bir anne veya babanın Fransa'da doğmuş çocuğu, doğuştan tüm haklarıyla Fransız oluyordu.

Bu kanunun temelinde iki sebep yatıyordu:

- metropolde, yabancı ebeveynden doğmuş Fransız çocukların, önceleri beş sene olan ve daha sonradan üç seneye indirilen askerlik görevini yapmamak için Fransız vatandaşlığından çıkmalarını engellemek;
- Cezayir'de Fransız kolonların, Avrupalı yabancılar tarafından sayıca geride bırakılmaktan korkmaları. Bu nedenle kanun, bu ebeveynlerin çocuklarının reşit olduklarında otomatik olarak Fransız olmalarını öngörüyordu.

Göçler, XIX. yüzyılın sonunda devam etmekteydi. Genellikle, “iş gücü açığı” kapatmak üzere gelen Belçikalı ve İtalyan işçiler söz konusuydu. Aynı dönemde tüm dünya, uzun bir ekonomik krizden geçmekteydi. Bu kriz, Fransa'da zenofobinin artışını da beraberinde getirdi: yabancılar, düşmanca broşürlerin yanı sıra kolektif şiddetlere de maruz kaldılar. 1880-1890 tarihlerinden itibaren, yabancı iş gücünün varlığı bir sorun olarak algılanmaya başlandı. Göçmen, Yahudilerde olduğu gibi (Fransız Yahudiler de dahil, subay Alfred Dreyfus gibi), tam bir günah keçisi haline geldi.

- Mini kronoloji:

1881: Fransa'ya yerleşen yabancıların sayısı nüfusun %2,7'sini oluşturuyordu, yani, 1 milyondan fazlaydılar.

1889: 26 Haziran 1889 yasası ile çift *Jus soli* kabul edilmiştir.

1893: Milliyeti yazar Maurice Barrès, *Contre les étrangers* (Yabancılara karşı) adlı bir kitapçık yayımladı. Fransız işçiler, Aigues-Mortes şehrinde tuzlalarda sezonluk çalışan en az on İtalyan işçiyi topluca öldürdüler.

[Tapez ici]

“Yabancıların Fransa’da ikametine ve ulusal emeğin korunmasına dair” kanun kabul edildi: çalışmak üzere gelen yabancılara, ikamet beyan etme zorunluluğu getirildi.

1901: İtalyanlar, en yüksek sayıdaki yabancı topluluğunu oluşturuyordu; ikinci sırada ise Belçikalılar geliyordu.

- CP 3.1 *Travail et immigration de masse*

Alt bölüm metni

İş ve göç

Göç, XIX. yüzyılın sonunda Fransa’da yeni bir gelişim gösteriyordu: 1881 nüfus sayımına göre ülkede 1 milyondan fazla yabancı yaşamaktaydı. Kuzey’deki iplik fabrikalarında, madenlerde ve sanayi şehirlerinde Belçikalıların ve özellikle Flamanların sayısı oldukça fazlaydı. Göçmenler Paris’te de yüksek sayıdaydı; özellikle Vali Haussmann tarafından başkenti modernize etmek üzere başlatılan birçok şantiyede yer alıyorlardı. İtalyan işçiler, Fransa’nın güneyinde demir yollarının yapımına katılıyor ya da ticaret veya diğer tip hizmetlerde çalışıyorlardı. Düşük vasıflı bu işçilere paralel olarak Avrupa’dan veya daha uzak başka ülkelerden elitler de gelmeye devam ediyordu. Bu dönem, çalışmak, sendikal angajman ve Cumhuriyetçi okullar, göçmenler ve çocukları için önemli bir entegrasyon vasıtası teşkil ediyordu.

- CP 3.3 *Crise xénophobe et antisémité*

Alt bölüm metni

Yabancı düşmanlığı ve Yahudi düşmanlığı krizi

Bir tarafta yabancılar ve diğer tarafta, politik ve sosyal haklar tanınmış Fransız vatandaşları arasındaki fark, Üçüncü Cumhuriyet’in başlarında daha da belirginleşti. Kamuoyunda yabancı düşmanlığı ve Yahudi düşmanlığı yaygınlaşıyordu. Aynı zamanda yabancı imajı kolayca, “içerideki düşman” fikri ile özdeşleştiriliyordu. Sözde bilimsel teoriler ırkçılığı besliyordu.

İşçi dünyasında, Kuzey bölgelerde, 1892’de Lens şehrinde olduğu gibi Belçikalı karşıtı hareketler artıyordu. Aynı zamanda, çok sayıda şiddet eylemi İtalyanları da hedef alıyordu. Bu olayların doruk noktası, 1893’te Aigues-Mortes şehrinde tuzlalarda yaşanan katliamdı: resmî rakamlara göre sekiz İtalyan işçi öldürülmüştü; şüphesiz gerçekte bu sayı daha yüksekti. Sonraki sene Cumhurbaşkanı

[Tapez ici]

Sadi Carnot'nun anarşist Caserio tarafından öldürülmesi, sabıkalı ve tehlikeli İtalyan imajı hakkındaki ön yargıları güçlendirdi.

- CP 3.4 Passages et émigrations

Alt bölüm metni

Geçişler ve dış göçler

XIX. yüzyılın sonunda Fransa, Avrupa'nın en fazla göç alan ülkesiydi. Ayrıca, Avrupalıların okyanus aşırı sayısız göçlere çıktığı bir dönemde geçiş ve çıkış noktası görevi görüyordu: 1881 ve 1914 tarihleri arasında yaklaşık 38 milyon kişi, Amerika kıtasına doğru yola çıkmıştı. XIX. yüzyılın ortalarından itibaren, Havre'daki vapurlu gemi tarifesi, her büyük göç merkezindeki gazetelerde duyurulmaktaydı. Amerika'ya göç edenlerin doğrudan geçişi konusunda 1855 kanunu ile "dış göçten sorumlu özel komiserler"i kapsayan bir zümre oluşturuldu. Havre uzun süre en önemli çıkış limanı oldu. Şehir, 1864'te Compagnie générale transatlantique (Genel Transatlantik Şirketi) adını alan Compagnie française maritime (Fransız Deniz Yolu Şirketi) ile bağdaştırılmaktadır. 1887'den itibaren, Amerika'ya gitmek isteyen göçmenler için Marsilya en önemli Fransız limanı haline geldi.

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Birinci Dünya Savaşı'ndan 1920'li yıllara

Birinci Dünya Savaşı, yabancıların yaşam koşullarını altüst etti. Ağustos 1914'ten itibaren daha sıkı denetime tabi tutuldular. Devlet hareketlerini, vizelerinin ve pasaportlarının olduğunu kontrol ediyordu; ikamet izni ise zorunlu hale gelmişti. Düşman güçlerinin vatandaşlarından ülkeyi vakit kaybetmeden terk etmeleri isteniyordu; aksi takdirde hapsediliyorlardı. Tarafsız ülkelerin vatandaşları, İtalyanlar veya İspanyollar da Devletin zorlaması ve yabancı düşmanı baskı altında ülkeden ayrılıyorlardı.

Öte yandan, savaş yüzünden ülkenin yabancılara ihtiyacı vardı. Cephede olduğu gibi geride de çatışma yoğun hareketlenmelerin yaşandığı bir dönemdi. Dört sene boyunca, gönüllü olan veya olmayan askerler ve işçilerin, yabancılar ve kolonilerden gelenlerin yolu metropolde keşişiyordu. Bu yeni çeşitlilik topluma derinden damga vurmuştu.

Devlet, göçmenlerin alımında, yönetiminde ve kontrolünde büyük ölçüde müdahil oluyordu. Nisan 1917'de, yabancılar için kimlik kartı oluşturuldu. Barış sağlandıktan sonra bu kimlik kartı, göç politikasında sürekliliği olan ve merkezî önem taşıyan bir gereç haline geldi.

Savaş sonrasında, özellikle Fransa'ya doğru önemli sığınmacı göçüne yol açan şiddet eylemleri Avrupa'ya damgasını vurdu. Yeniden yapılandırma ihtiyaçlarına cevap vermek ve savaş nedeniyle yaşanan demografik açığı kapatmak için hükümet, yabancı işçilere çağrı yapma kararı aldı. Uluslararası anlaşmalar imzalandı ve işverenlerin desteği ile toplu işe almalar organize edildi. Tanışıklığa dayalı eski göç yolları işlemeye devam ediyordu.

- o Mini kronoloji

1914: Savaş ilan edilmesi önemli nüfus hareketlerini tetikledi: düşman ülkelerin vatandaşlarına ülkeyi terk etmeleri için iki gün mühlet verildi; tarafsız ülkelere gelen yabancılar, ülkeyi terk etmeye zorlandı. Öte yandan, çok sayıda Belçikalı sığınmacı Fransa'ya geliyordu.

[Tapez ici]

1917: Resmî bir kararname ile “yabancıların kullanımına” yönelik ve Fransa’da ikametlerine izin veren ve düzenleyen kimlik kartı oluşturuldu. İkinci bir kararname ile, “yabancı ve kolonilerden gelen işçilerin” statüsü hızlıca belirlendi.

1924: İşverenler tarafından kurulan Genel Göç Kurumu, yabancı işçilerin toplu işe alımlarını organize ediyordu. 1924-1930 tarihleri arasında kurum; sanayi, maden ve tarım için yaklaşık 450.000 kadın ve erkeği Fransa’ya getirdi.

1927: Fransız vatandaşlığına geçmek, 10 Ağustos tarihli kanun ile kolaylaştırıldı. Vatandaşlığa başvurmak için artık üç senedir ikamet ediyor olmak yeterliydi. Bir yabancı ile evlenen Fransızlar uyruklarını koruyorlardı. İdari prosedür ilk kez, “asimilasyon seviyesi”ni değerlendirmeye başladı. Vatandaşlığa geçenlerin sayısı hızlıca artıyordu.

- CP 4.1 Étrangers et coloniaux dans l'effort de guerre

Alt bölüm metni

Savaşta gösterilen gayretlerde yabancılar ve koloniden gelenler

1914’te 43.000 yabancı Fransa adına orduya katılarak savaştı; Fransız ordusunda Garibaldi Lejyonu’nu oluşturan İtalyanlar gibi. Kolonyal imparatorluk döneminde orduda yarım milyon asker vardı.

Birinci Dünya Savaşı sırasında iş gücü kıtlığı karşısında yönetim; kolonilerden, Çin ve diğer yabancı ülkelerden gelen 500.000 kişiyi işe aldı. Birçok Avrupa Devleti ile imzalanan anlaşmalarla, yeni gelen yabancıların hakları garanti altına alındı. Buna karşılık, kolonilerden gelen işçiler ırksal kriterlere göre vasıflı olmayan işlere itildi. Askerî bir disiplin altında, halktan ayrı ve gözetim altında tutulan işçilerden bazıları greve başladı, kaçtı ve baş kaldırdı.

- CP 4.2.1 Contrôle des étrangers

Alt bölüm metni

Yabancıların kontrolü

Devlet 1917’de yabancılar için, ikamet izni yerine geçen bir kimlik kartı ve yabancılar ve kolonilerden gelenler için bir işçi kartı hazırladı. Savaştan sonra bu iki kartın yerine, zorunlu ve tek bir kart getirildi. Bu kart, yabancıların kimlik tespitini ve ülkeye girişlerinin, ikametlerinin ve çalışmalarının kontrol altında tutulmasını sağlıyordu.

[Tapez ici]

1922'den itibaren, önce Rus sığınmacılar, sonrasında yurtsuz kalan Ermeniler, Norveçli diplomat Fridtjof Nansen'in girişimiyle Milletler Cemiyeti (SDN) tarafından hazırlanan kimlik ve seyahat belgesine sahip oldular. "Nansen pasaportu" adı verilen bu belge, yurtsuz kalan bireyler için hayatî kayıt görevi görüyordu ve giderek daha fazla idarî kısıtlamalara tabi tutulan dünyada hareket edebilme olanağı sağlıyordu.

Bu iki belgenin ortaya çıkışı, iki idarenin gelişimini de beraberinde getirdi: kimlik kartları için valilikler ve SDN adına Fransız yetkilileriyle bağlantı halinde çalışan, uyruğa göre düzenlenmiş sığınmacı büroları.

- CP 4.3 Les travailleurs immigrés après guerre

Alt bölüm metni

Savaş sonrasında işçi göçmenler

Fransa için Birinci Dünya Savaşı 1,5 milyon kişinin ölümüyle sonuçlandı. 1919'da iş gücü açığını hafifletmek için Devlet, önce Polonya ile, daha sonra başka Avrupa ülkeleri ile işçi alımı için bir anlaşma imzaladı. 1924'ten itibaren işverenler tarafından kurulan Genel Göç Kurumu, Devletin somut bir kontrolü olmadan işe alımları idare etmeye başladı. Adaylar önce, Polonya'da Mysłowice gibi şehirlerdeki merkezlerde inceleniyor ve seçiliyor, sonrasında Fransa'ya getirilerek Lorraine bölgesindeki Toul komünü gibi yerlerdeki "depoları" yerleştiriliyorlardı. Geldiklerinde fotoğraflanıp kimlik tespiti yapıldıktan sonra sanayi, maden ve tarım alanlarında işverenlerine teslim ediliyorlardı. Yerel veya aile ağlarına dayanan geleneksel kanallar özellikle İtalyanlar ve Polonya Yahudileri arasında aktif olarak sürmekteydi.

- CP 4.4 Portrait collectif d'une France diverse

Alt bölüm metni

Çeşitlilik barındıran Fransa'nın kolektif portresi

1930'lara gelindiğinde kolonilerden gelen bireylerin veya yabancıların varlığı, kamu alanlarında görünür hale gelmişti. Kültürel üretim, dinî uygulamalar, sportif karşılaşmalar, ticaret ve politik angajmanlar, toplulukların kendilerini ifadelerini güçlendirdi. Kuzey'deki coron tarzı işçi konutlarında Polonyalılar, güçlü kimlik bağları olan "küçük vatanlar" oluşturdular. Büyük şehirlerde bazı semtler görünüm değiştirdi. Birbirine kenetli bu topluluklar, hiçbir güvenceleri olmayan

[Tapez ici]

yabancılara gerçek destek sağladı. Bununla beraber, bu durum Fransız toplumuna açılımı ve özellikle çocuklar ve ikinci nesil için sessiz sedasız kök salmayı engellemiyordu.

1931

- Tarih girişi:

Bölüm metni

Krizler karşısında

1931’de Fransa’da 2,7 milyon yabancı yaşamaktaydı; bu da nüfusun %7’si ediyordu. Büyük çoğunlukla, İtalya ve Polonya başta olmak üzere Avrupa ülkelerinden geliyorlardı. Fransız kolonilerinden gelenlerin sayısı sıkı denetim yüzünden çok daha azdı. Mayıs ayında Paris’te açılan Uluslararası Koloniler Sergisi, İmparatorluğa atıfta bulunuyordu. Sergi için, şehrin Dorée kapısında, dönemin sömürgeci şevkini yansıtan dekoruyla bir saray inşa edilmişti.

1931 senesi aynı zamanda krizlerle geçecek bir on senenin başlangıcıydı: ekonomik, sosyal, politik. İşsizliğin yükselmesi karşısında ulusal iş gücünü korumak öncelikli hale geldi. Orta sınıfın baskısı altında hukukî bir cephe, yabancıların iş piyasasına girişini kısıtladı ve belirli meslekleri yasakladı. Bu yüzden, işten mahrum bırakılan yabancıların çoğu, geçerli ikamet belgelerinden de mahrum kaldı ve kovularak, ülkelerine geri gönderilerek veya sınır dışı edilerek ülkeyi terk etmek zorunda bırakıldı.

Bu korumacılık, Nazilerden kaçan çok sayıda Yahudi sığınmacının gelmesi ile kızışan Yahudi ve yabancı düşmanlığından besleniyordu. Devletin başındaki bazı uzmanlar, az çok “arzulanan” kökenler doğrultusunda yabancılar arasında bir hiyerarşi uygulamaya koymaya çalıştı.

1936’da Front populaire koalisyonu, kırılğan bir iyileşmeyi temsil ediyordu. Bir süre dayanışma üstün gelse de kısa zamanda uluslararası gerginlikler ve yeni sığınmacıların gelişi, Fransız toplumundaki kırılmaları daha ciddi hale getirdi. 1938’de Daladier’nin kararnameleeri, yabancılara karşı daha önce görülmemiş bir baskı dönemi başlattı ve sığınma geleneğini tehlikeye attı.

- o Mini kronoloji:

1931: Farklı kökenlerden ve farklı uyruklardan yaklaşık 2.500 işçi, Dorée kapısındaki saray da dahil olmak üzere Uluslararası Koloniler Sergisi için yapılan binaların inşasında çalıştı. Mayıs’ta açılan seri, “en büyük Fransa”nın ve İmparatorluğun sembolik zirvesine işaret ediyordu.

1932: 10 Ağustos tarihli kanun, Fransa’da çalışmalarını için izin verilen yabancıların sayısını kısıtlıyordu. Takip eden senelerde yaklaşık 700 kararname ile bu kanunun uygulanması detaylandırıldı.

[Tapez ici]

1936: İspanya iç savaşının başlaması ve ilk sürgünlerin gelişi; en muhtaç durumda olanlara maddi yardım yapılıyordu. Almanya'dan gelen sığınmacılara, belli şartlar altında uluslararası bir koruma sağlanıyordu. Kamu düzeni adına sınır dışı edilebilirlerdi ve iş piyasasına girişleri oldukça kısıtlı tutuluyordu.

1938: Édouard Daladier hükümeti tarafından alınan kanun hükmünde kararnameler ile yabancıların kontrol ve gözetimi sıkılaştırılıyordu; ihlal olasılıkları artıyor, bazen oldukça sert biçimde cezalandırılıyordu.

- CP 5.1 Ordre public et surveillance politique

Alt bölüm metni

Kamu düzeni ve politik denetim

Yabancılar ve kolonilerden gelen göçmenler yakından izleniyordu. Paris'te valilik, tüm yabancıları kapsayan bir fişleme sistemi uygulamaya koydu. Dışarıdan getirilen politik çatışmalar, komünizm korkusu ve ses getiren birden çok saldırı, “ecnebilere” ve “çapulcular”ın ihbar edilmesine zemin hazırlıyordu. Militanların sınır dışı edilmesi giderek artıyordu. Bu ortamda aşırı sağ gibi milliyetçi birlikler alan kazanıyor; yabancı ve Yahudi düşmanlığını rahatça dışa vuruyordu. Solda ise özellikle İnsan Hakları Birliği, hukuk devletini savunmak için harekete geçse de parti ve sendikalar, geri çekilme tuzağının önüne her zaman geçemiyordu.

- CP 5.2 Crise économique et préférence nationale

Alt bölüm metni

Ekonomik kriz ve ulusal tercih

Krizle beraber korumacılık kural haline geldi. 1932'de bir kanunla yabancıların iş piyasasına girişi kısıtlandı. Cumhuriyet'e karşı güvensizliğin ve “ecnebilere” karşı düşmanlığın etkisiyle orta sınıflar, yabancı rekabetine karşı harekete geçti.

Doktorlar ve avukatlar, Fransa uyruğundan olmayanların ve kısa süre önce vatandaşlık almış kişilerin meslekten yasaklanmasını istiyordu. Zanaatkarlar ve esnaf, yabancıların çalışanlara özel kimlik kartına tabi olmasını sağladı. Oysa ki işini kaybedenler genellikle kimlik kartını da ve dolayısıyla ikamet hakkını da kaybediyordu. Birçok işten çıkarılma ile yabancılar ülkeden atılıyor ve

[Tapez ici]

kendi ülkelerine geri gönderiliyordu; bunlara yasa dışı duruma düştükleri için gönüllü olarak ayrılmak isteyenler de ekleniyordu.

- CP 5.3.1 Solidarités inachevées

Alt bölüm metni

Eksik dayanışmalar

1936 baharında Front populaire; Fransız, yabancı ve kolonilerden gelen işçileri grevlerde ve gösterilerde bir araya getirdi. Solda, partiler ve sendikalar Alman ve İspanyol sığınmacılara yardım etmek ve ağırlamak için harekete geçiyordu. Ancak bu dayanışma kısa soluklu oldu.

Hükümet, uygulamada liberal davransa da korumacılıktan ve sınır dışı etmekten vazgeçmiyordu. 1937'de yabancıların karıştığı bir dizi suç ve saldırı, kamuoyu bakışının sertleşmesine yol açtı. Hitlerci iddialar, diktatörlüklerin yükselişe geçmesi ve yeni sığınmacıların gelmesi ülkeyi biraz daha böldü. 1938'de Front populaire'in dağılmasından sonra, Daladier'nin kanun hükmünde kararnamele yabancılar için bir belirsizlik, tehdit ve güvencesiz bir dönem başlattı.

- CP 5.4 La France, empire colonial

Alt bölüm metni

Fransa, kolonyal İmparatorluk

İki Dünya savaşı arasında, 1918'de Almanya'ya karşı kazandığı zaferle güçlenen ancak, Birinci Dünya Savaşı'nın katliamı ile zayıflayan Fransa, İmparatorluğunun dünyanın büyük güçleri arasında ilk sırasını koruyabileceğini gördü. İmparatorluğun sahip olduğu şeyler, bir insan ve ham madde havuzu olarak görülüyordu. "En büyük Fransa", 1931'deki Uluslararası Koloniler Sergisi'nin sloganlarından biri olarak kabul edilmişti. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması ile diplomatik ilişkilerde kazanç sağlamak için ülkeyi, kendini "Müslüman bir güç" olarak göstermeye itmişti. Denizaşırı noktalarda Fransa, kontrol altında tutabilmek umuduyla birçok İslamî kurumun (okullar, mahkemeler, camiler...) temsilcilerine maaş ödemekteydi.

- Tarih girişi:

Savaş zamanı yabancılar ve zulme uğrayanlar

1939'un başlarında Cumhuriyet alaca karanlığına girerken, iç savaş sonunda topluca göç etmek zorunda kalan İspanyollara ve Nazi yönetiminden kaçmaya çalışan sığınmacılara sığınma sağladı.

Eylül'de savaş başladığında kolonilerden gelen askerler, yurtlarını kaybetmiş ve sığınma hakkı almış bireyler orduya katıldı. Yabancılar Fransa'nın yanında yer alırken diğerkleri, düşman veya istenmeyen kabul edilerek hapsedildi.

1940'da askerî çöküş ile ülkenin bir kısmı işgal edildi ve yıkılan Cumhuriyet'in yerine Vichy hükümeti getirildi. Birkaç ay içinde eski düzen silindi. Vichy ve Alman işgalciler, yeni kırılmalar yarattı.

Vatandaşlık alan Fransızların hakları ellerinden alındı ve yaşam koşulları tehdit altına girdi. 1930'ların Yahudi düşmanı söylemlerini takip eden hukuki bir bölünme artık Yahudileri ve Yahudi olmayanları radikal biçimde ayırıyordu. 1942'den itibaren, işgal altındaki Avrupa'da Naziler, Yahudilerin ortadan kaldırılmasını planlamaya ve empoze etmeye başladı. Vichy, yabancı ve Yahudi düşmanı iş birlikçi politikası ile bu suça ortak oldu. Baskınlar ve özellikle çocukların kamplara gönderilmesi, kamuoyunda yavaş yavaş bir bilinç oluşturmaya ve kurtarma eylemlerine yol açtı.

1944'te direnişçi veya orduya katılmış yabancılar ve koloniden gelenler, Fransa'nın kurtuluşuna katıldı. Almanların teslim oluşunu takip eden kaosta Fransa, göçlerin çehresini değıştiren kitlesel hareketlerin merkezinde yer alıyordu. İmparatorluk da değışmekteydi: 1946'da kurulan Fransız Birliğı, kurumsal çerçeveyi değıştirdi; bir dizi ayaklanma, kolonilerdeki düzenden şüphe ettirmeye başladı.

Cumhuriyetçi meşruluğa geri dönüldüğünde yeni hukukî metinler ile vatandaşlığa geçiş, yabancılarn ülkeye giriş ve ikamet koşulları belirlendi. Artık yeniden yapılandırma için vazgeçilmez olan yabancı iş gücünün alımından Devlet sorumluydu.

[Tapez ici]

o Mini kronoloji:

1940: Yahudileri ulustan dışlayan Yahudi düşmanı bir politika uygulanmaya başlandı: işgal altındaki bölgelerde Alman nizamnameleri; Vichy hükümeti için vatandaşlıkların revizyonu, Yahudiler için statü oluşturulması ve 1870'den beri Cezayirli Yahudilere vatandaşlık veren Crémieux kararnamesinin kaldırılması.

1942: Nazilerin kararıyla Fransız polisinin yürüttüğü Vel' d'Hiv' Toplaması (Vélodrome d'Hiver - Kışlık Bisiklet Pisti), temelde yurtsuz kalmış Yahudileri ve çocuklarını hedef alıyordu. 16-17 Temmuz 1942 tarihlerinde 12.884 kişi tutuklandı: Neredeyse hepsi Fransız 3.031 erkek, 5.802 kadın, on altı yaşın altında 4.051 çocuk, Vichy tarafından, Naziler henüz talep etmemiş olmasına rağmen Nazilere teslim edildi.

1943: Fransızlardan sonra Almanya'da zorunlu çalışma Hizmeti için yabancılar da çağrılıyordu. İşgalci Naziler bir yandan da Fransa'da kontrolleri altındaki şantiyelerde ve şirketlerde gönüllü ya da zorla çalışmak üzere yabancıları veya kolonilerden gelenleri işe alıyordu.

1945: Cumhuriyet'in geçici hükümetinin yayınladığı iki kararname ile vatandaşlığa geçiş, yabancıların ülkeye giriş ve ikamet koşulları yeniden belirlendi. Bu kararlar, göç konusunda Cumhuriyetçi meşruluğa geri dönüşü simgeliyor ve tartışmasız olmasa da göçmenlerin etnik olarak seçilmesini ekarte ediyordu.

- CP 6.1 *Le crépuscule républicain*

Alt bölüm metni

Cumhuriyetçi alaca karanlık

Ocak 1939 sonunda İspanya'da Barselona'nın düşüşü, Cumhuriyet'in yenilgisini ve Franco'nun zaferini haber veriyordu. Bunu, Fransa'nın sınır kapılarını açacağı toplu bir göç (Retirada) izledi. 475.000'ten fazla sivil ve askerî İspanyol sığınmacı, üç haftadan kısa bir sürede sınırdan geçti. Çocuklar ve kadınlar, konaklama merkezlerine götürüldü. Erkekler ise çabukça kurularak ordu tarafından gözetim altında tutulan ve aşırı sert bir idareye tabi olan kamplara kapatıldı.

Eylül'de Reich'a karşı savaşa giren Fransa, Nazilerden kaçan sığınmacılar da dahil, kendi topraklarında yaşayan Almanları ve Avusturyalıları, "düşman" olarak hapsedme kararı aldı. Kış boyunca birçok serbest bırakmadan sonra Mayıs'ta, Alman saldırısı sırasında tutuklamalara yeniden başlandı. Bu defa, o zamana kadar dokunulmayan kadınlar da hedef alınıyordu. Kamplar bir süre sonra tuzağa dönüştü: Haziran 1940 ateşkes anlaşması ile tutuklu Nazi karşıtı sığınmacıların, İşgalci yetkililere teslim edilmesi öngörülüyordu.

[Tapez ici]

- CP 6.2.1 *Le système d'internement*

Alt bölüm metni

Zulümler ve katliam

1940'tan itibaren Vichy ve Nazi işgalciler, farklı yöntemlerle Yahudi düşmanı politikalar uygulamaya koydu. Pétain hükümetinde yabancı düşmanı önlemler arttı: “Yahudi ırkından” yabancılardan tutuklanması, vatandaşlıkların revizyonu, “yabancı işçi grupları” bünyesinde zorunlu çalışma.

1942'den itibaren, Nazilerin soykırımcı politikası tüm Yahudileri hedef alıyordu. İş birliği adına Vichy, Devletin gücünü bu suçun hizmetine sunuyordu. Yabancı ve Yahudi düşmanı hükümet öncelikle yurtsuzları, yabancılardan ve bunların Fransa'da doğmuş çocuklarını teslim etmeyi seçmişti. Güney bölgesinin Kasım 1942'de işgalinden sonra, baskı uyruk ayırt etmeden tüm Yahudileri hedef alıyordu. İlk önce feda edilen ve topluma en az entegre olan yabancılardan en fazla zarar görenler oldu: Yabancı Yahudilerin %40'ı ve Fransız Yahudilerin %16'sı kamplara gönderildi ve katledildi.

- CP 6.3 *Sauvetages, résistances et engagements militaires*

Alt bölüm metni

Kurtarma, direniş ve askerî taahhütler

Yabancılardan ve kolonilerden gelenlerin işgalciye karşı angajmanı, her türlü gizli çarpışmada ama özellikle silahlı çatışmalarda kendini gösteriyordu. Direnişçiler arasında politik ve milliyetçi seçimleri bazen ayrışmalardan neden oluyordu. Bununla birlikte, ortak düşmana karşı savaşmak, onları bir araya getiren ve Fransızlara yaklaştıran bir birlik faktörüydü.

Düzenli orduda olduğu gibi özgür Fransa'da askere kaydolmaları da ortak bir geçmiş inşa etmelerini sağlıyordu. Ancak Kızıl Afiş'in kahramanlarının, 2. divizyonun zırhlı İspanyol savaşçılarından ya da 1. Fransız ordusunun kolonilerden gelen askerlerinin cesareti güvensizliği gidermek için yetmiyordu. Savaştan sonra koloni düzeni şiddetle kendini empoze etmeye devam ediyordu. Yabancılardan entegrasyonu sessizce, 1930'larda yaşanan adaletsizlikler tanınmadan yapılıyordu.

Tüm metin

Dayanışma ve kurtarma

[Tapez ici]

1940'taki yenilgiden sonra, zulme uğrayanların yardımına gelenlerin sayısı azalmıştı. Marsilya'da Amerikalı Varian Fry, aralarında birçok sanatçı ve entelektüelin yer aldığı Fransız ve yabancı yaklaşık 2.000 kişiyi Fransa'dan çıkardı. 1940 sonunda sığınmacılara destek olan Protestan Cimade derneği, tutuklu yabancı Yahudilere ve İspanyollara yardım için Gurs kampına yerleşti. 1942 yazındaki baskınlardan sonra, kiliselerde ve Direniş içinde ağırbaşlı gösteriler baş gösterdi. Kamuoyunda hareketlenmeler başladı; Chambon-sur-Lignon'daki gibi Yahudileri saklamak ve korumak için kurtarma kanalları oluşturuldu.

- 6.4.2 Solder la guerre dans un monde en mouvement

Alt bölüm metni

Savaş hesaplarını kapama

Mayıs 1945'te Avrupa'da, yerinden edilmiş 10 milyonu aşkın Nazi mağduru vardı. Yaz boyunca İttifak ülkeler, bu mağdurları işgal bölgelerinden kitleler halinde çıkararak ülkelerine kavuşturuyordu. Kalanlar ise (yaklaşık 1 milyon), yavaş yavaş dünyanın farklı yerlerine yerleştirildi.

Savaştan çıkıldığında Fransız İmparatorluğunun bir kısmı ayaklandı ve karşılığında şiddetli bir baskı gördü. 1946'da kurulan Fransız Birliği, İmparatorluk düzenini yumuşattı. Birlik, kolonilerdeki halklara daha fazla hareket özgürlüğü tanıdı ve Yerli Yasası'nın yavaş yavaş kaldırılmasına eşlik etti. Bununla birlikte, kolonyal egemenliğin eşitlikçi olmayan temelleri durmaktaydı.

Vatandaşlığa geçiş, yabancıların ülkeye giriş ve ikamet koşullarını belirleyen 1945 kararnamele, tereddütlü de olsa Cumhuriyetçi meşruluğa geri dönüşü simgeliyordu. Bu kararnamele ile nihayet yabancılar için dengeli bir statü belirlenmiş ve yeni yapılandırma için vazgeçilmez olan iş gücü alımının çerçevesi oluşturulmuştu.

- Tarih girişi:

Yeni yapılandırma, kolonilerden çekilme ve göçler

Savaşın hemen sonrasında, Fransa'daki yabancı sayısı önemli ölçüde azalmış (ülkeye geri dönüş ve vatandaşlığa geçiş) olsa da yeni bir göç döngüsü başlamıştı: 1947-1975 tarihleri arasında ülkedeki yabancıların sayısı 1,7 milyondan 3,4 milyona çıkarak iki kat arttı.

İlk etapta, Fransa'nın yeniden yapılandırılmasına ve "Şanlı Otuz Yıl"ın ekonomik büyümesine katkıda bulunan, fazla vasıflı olmayan iş gücü söz konusuydu.

Sonrasında, soğuk savaş ortamında komünist ülkelerden veya diktatörlüklerden kaçan sığınmacılar Fransa'ya iltica ediyordu.

Sekiz senelik savaş sonunda Cezayir'in 3 Temmuz 1962'deki bağımsızlığı da geniş bir göç hareketinin temelini oluşturdu: Cezayir'den metropole dönen Fransızların sayısı 1 milyonu buluyordu (bunun %80'i 1962'de). Bu Fransa'nın gördüğü en büyük toplu göçtü.

Afrika'daki bağımsızlıklardan sonra metropolün, artık "göçmen işçi" olarak adlandırdığı eski kolonilerine karşı tutumu çelişkiliydi: belli bir güvensizlik gösterse de kolonilerden gelenlere sıradan yabancı gibi davranmak istemiyordu ve belli bazı haklar tanıma niyetindeydi. Avrupa göçleri düzensiz olsa da daha ayrıcalıklıydı.

Toplumda yabancılar daha görünür oldular: güvenceleri olmayan yaşam şartları (gecekondu veya sağlıksız mobilyalı konutlar), yeni taahhütleri ve yeni seferberlikleri beraberinde getirdi.

o Mini kronoloji

5 Temmuz 1962: Cezayir'in bağımsızlığı. Cezayir'den 800.000 Fransız ve Avrupalı'nın toplu göçle metropole yerleşmesi ("yurduna dönenler").

1963: Guadeloupe, Martinik ve Réunion gibi deniz aşırı bölgelere doğru göçlerin gelişimi için Büro'nun (Bumidom) kurulması. 1981'de feshedilecektir.

1963-1965: Fas, Portekiz, Tunus ve Yugoslavya ile iş gücü anlaşmaları.

1965: Champigny-sur-Marne'daki gecekondu mahallesi maksimum kapasitesine ulaştı: çoğunluğu Portekizlilerin oluşturduğu yaklaşık 15.000 sakini barındırıyordu.

[Tapez ici]

- CP 7.1.2 *Guerre d'indépendance algérienne*

Alt bölüm metni

Cezayir'in bağımsızlığı

Birçok Cezayirli'nin yaşadığı Fransa'nın büyük şehirlerinin semtlerinde 5 Temmuz 1962 bir bayram günüydü: sekiz sene savaştan ve yüz otuz iki sene kolonizasyondan sonra Cezayir artık bağımsızdı. 9 milyonu aşkın "Müslüman Fransız" Cezayirli oldu. Aynı anda yaklaşık 1 milyon Avrupalı, Cezayir'den kaçarak metropole geldi.

O tarihte Fransa'da bulunan yalnızca 400.000 kadar küçük azınlıkta Cezayirli, Fransız vatandaşlığını tercih etti. Bağımsızlık mücadelesinde oldukça angaje Cezayirli göçmen nüfus, seneler boyunca polis baskısı altında kaldı ve kendi içinde de derin bölünmeler yaşadı.

- CP 7.2.1

Alt bölüm metni

Kolonilerden çekilme

1931'deki Koloniler Sergisi "en büyük Fransa"nın değerini vurguluyordu. Kolonilerden çekilmeye başlanmasıyla 100 milyon sakini olan İmparatorluk artık "Metropol Fransası"na ve denizaşırı bölgeler ve topraklara indirgenmişti.

1954 ve 1975 tarihleri arasında, o zamana kadar Fransız olan (ancak çoğu tam vatandaşlıktan faydalanamayan) onlarca milyon birey, yeni uyruklara sahip oldu: Vietnamlı, Cezayirli, Komorlu...

Avrupalılar 1954'te Hindic'in'den, 1956'da Mısır'dan veya 1955-1962 arasında Kuzey Afrika'dan "yurtlarına döndüler". Yerel, sivil veya askerî yardımcılar, bu nüfus aktarımlarında yerlerini bulmakta zorlanarak, bilhassa zor kabul koşulları ile karşılaştılar.

- CP 7.3 *O Salto, l'immigration portugaise*

Alt bölüm metni

O Salto, Portekiz göçü

1967'de çıkan *O Salto* (Sıçrayış) filmi, askerlikten ve koloni savaşlarından kaçan, gayrimeşru şekilde Fransız ve İspanyol sınırlarını geçen Portekizlilerin sürgününü anlatıyordu.

[Tapez ici]

1964'ten itibaren, diktatör Salazar'ın onaylamadığı ülkeye bu kaçak girişlere Fransa tolerans göstermiş ve Hendaye garına gelir gelmez durumlarının meşrulaştırılması için bir süreç başlatılmıştır. Bu göçlere, Portekiz ile iş gücü anlaşması kapsamında düzenlenen göçler de eklendi. Fransız yetkililer, bu şekilde Portekizlilerin gelişine öncelik vermeye çalışıyordu.

1950'lerin sonlarından 1970'lerin ortalarına kadar Fransa'daki Portekizlilerin sayısı 20.000'den 750.000'e çıktı: o dönemde ülkedeki en büyük yabancı topluluğuydu.

- CP 7.4 *Soutiers de la croissance*

Alt bölüm metni

Büyümenin destekçileri

1950'li yılların ortalarından itibaren Fransa, büyük bir ekonomik büyüme döneminden geçmiştir. Sanayi, Cezayir Savaşı'na kaptırdığı yüz binlerce asker nedeniyle iş gücü arayışındaydı. Özellikle İtalya veya Cezayir'den anlık göçler, iş gücü açığını kapatmaya yetmiyordu. Bu açıdan, 1960'lı yılların başlarından itibaren Fas, Yugoslavya ve Portekiz gibi birçok ülke ile anlaşmalar yapıldı.

O dönem, eğitimin uzatılmasının sayesinde sosyal hareketlilik yaşayan Fransız işçi sınıfının çocuklarının aksine göçmenlerin yaşam şartlarında çok az iyileşme görülüyordu. Maaşlı toplumun sınırında yaşıyorlardı.

1973

- Tarih girişi:

Bölüm metni

1973: Göçlerin siyasallaşması

1970'lerde Fransa'da ırkçı saldırılar ve suçlarda artış görüldü. 1973'teki petrol krizinin tetiklediği krizden sonra Fransız hükümeti, "göç akışını kontrol altına almayı" öngörerek işçi göçünü "askıya almaya" karar verdi. Valery Giscard d'Estaing'in Cumhurbaşkanı olduğu 1977-1981 yıllarında göç politikası zorlaştı: sınır dışı etmenin yanı sıra "geri dönüşe yardımlar" da sıklaştı; idarî tutukluluk sistemi uygulamaya konuldu ve göçmenler yerine Fransız kadınlarının iş gücünün getirilmesi istendi. Sol, sendikalar, kiliseler gibi bazı sağcı partiler de bu zorlayıcı geri dönüş politikasına karşı harekete geçti.

Aynı anda, Mayıs 1968'in ve anti kolonyal hareketlerin izinde, göçmen işçi haklarını savunma hareketi yapılandı. Çok sayıda çeşitli talepler vardı: ırkçı suçların rapor edilmesi, toplu konutların işleyişinde reform, düzgün şartlardaki konutlara erişim, dengeli bir hukukî statü verilmesi, fabrikalarda sosyal adalet, sendikalarda göçmenlerin temsil edilmesi... Bu alanlarda, zaferlerin yanı sıra baskı ve dışlama dönemleri birbirlerini sırayla takip ediyordu.

Bu dönemde Fransa, birçok politik mülteciyi de kabul etti: Koloni savaşlarından kaçan Portekizliler, Güney Amerika'da diktatörlük muhalifleri ya da Güney Doğu Asya'dan *boat people*.

- o Mini kronoloji

1972: İkamet izni için artık bir çalışma sözleşmesi ve konut gerekliydi (Marcellin-Fontanet genelgeleri). Kaçaklar, bazen açlık grevi şeklinde ilk gösterilerine başladı.

1973: Yaz ve sonbahara, özellikle Marsilya bölgesinde birçok ırkçı saldırı damgasını vurdu.

3 Temmuz 1974: Jacques Chirac hükümeti, ekonomik göçü askıya aldı.

1975: Fransa; Vietnam, Kamboçya ve Laos'tan binlerce sığınmacıyı ağırlamak için Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden ve insanî yardım derneklerinden destek aldı.

[Tapez ici]

8 Aralık 1978: Danıştay'ın Gisti kararı ile aile birleşimi hakkı “genel hak prensibi” seviyesine çıkarıldı ve birleşen ailenin ayrıca çalışma hakkına da sahip olduğu hükmüne varıldı.

- CP 8.1 *Les raisons complexes de l'arrêt de l'immigration de travail*

Alt bölüm metni

İç gücü göçü kararının karmaşık sebepleri

3 Temmuz 1974'te Jacques Chirac hükümeti, ekonomik göçü askıya aldı. Böylece, savaş sonrası dönemden beri yürürlükte olan modelden tamamıyla kopuldu. Bunun için öne sürülen iddia, 1973 petrol krizinden beri artan işsizlikle mücadele etme gereksinimi idi. Ancak başka faktörler de devreye girmişti: üçüncü dünya demografisindeki güçlü artışın yarattığı endişe, Cezayir'den göçlere son verilmesi isteği, göçmenleri de harekete geçirebilecek yeni bir Mayıs 1968 korkusu... Yasal iş gücü göçüne son verilirken bir yandan da gayrimeşru göç olayları kanıksanıyordu. 1977'den itibaren geri dönüş primi denenmeye başlandı: öncelikle halihazırda ülkelerine dönmek isteyen göçmenler bu fırsattan istifade ediyordu.

- CP 8.2 *Mobilisation par les droits et pour les droits*

Alt bölüm metni

Haklar için haklı seferberlik

Aubervilliers'de 31 Aralık 1970 gecesi bir toplu konutta beş Malilinin havasızlıktan ölmesi, bir dizi gösteriye yol açtı. Toplu konutlarda, semtlerde ve kiliselerde, çoğunlukla entelektüeller, sendikalar ve dernekler tarafından desteklenen açlık grevleri artıyordu. 1970'lerin başına aynı zamanda, göçmen işçilerin grevleri damgasını vurmuştu. Fabrikalarda talepler maaşlara, çalışma koşullarına ve konut erişimine yönelikti. Sendikalar bu hareketlere her zaman destek vermiyordu. 1980'de Sentier'deki Türk işçilerin uzun açlık grevi, “kaçakların” seferberliğinde önemli bir dönüm noktası teşkil ediyordu: medyada sıkça yer bulan, gösterilerin eşilik ettiği bu grev, önemli sayıda kaçığın ikamet durumlarının düzene koyulmasını sağladı.

- CP 8.3 *L'accueil de nouveaux réfugiés*

Alt bölüm metni

Yeni sığınmacıların kabulü

1964-1979 tarihleri arasında Fransa, Latin Amerika'dan gelen (Brezilyalı, Arjantinli, Uruguaylı ve özellikle Şilili) 15.000 politik mülteciyi kabul etti. Aralarından yaklaşık 10.000 mülteci, Fransız

[Tapez ici]

Sığınmacı ve Yurtsuzları Koruma Kurumu (Ofpra) tarafından verilen mülteci statüsünü aldı. 1975-1989 tarihleri arasında, entelektüellerin ve yetkililerin desteği ile Fransa, Güney Doğu Asya'dan yaklaşık 130.000 *boat people* (Vietnamlı, Laoslu, Kamboçyalı) için sığınma sağladı. Ülke bu sayede, kolonilerden çekilirken yaşanan savaşların bozduğu insan hakları ülkesi imajını yeniden kazandı. Komünist rejimden kaçan bu sığınmacılara gösterilen kabul, o dönemde çok da misafirperver olamayan göç politikası ile çakışıyordu.

- CP 8.4 *Rixes et attentats xénophobes*

Alt bölüm metni

Yabancı düşmanı arbedeler ve saldırılar

1970'li yılların başında, aşırı sağcı küçük grupların Mağribilere karşı alevlendirdiği yabancı düşmanı şiddet çoğalıyordu. Ekim 1971'de bir binanın kapıcısı tarafından öldürülen ergen Djellali Bin Ali olayı kamuoyunda etki yarattı. Kasım 1971'de Fransa, ırkçı ayrımcılıklara karşı 1965 Uluslararası Anlaşması'nı kabul etti. 1 Temmuz 1972 tarihli kanun (Pleven kanunu) ile ırkçı ayrımcılık, nefret veya şiddete kışkırtma artık suç teşkil ediyordu. Bu kanun, "bilinçli biçimde" meşru bir hakkı ırksal veya dinî kriterler yüzünden reddeden kamu yetkilisini cezalandırıyordu. Dernekler artık sivil taraf olabiliyordu. Bununla beraber, bir ayrımcılığın kasti olduğunu kanıtlamak zor olduğu için bu kanun az uygulanıyordu.

Birinci, ikinci, üçüncü nesil! Haklar ve yeni sınırların doğması için mücadeleler

1981'de François Mitterrand'ın Cumhurbaşkanı seçilmesiyle ve genel seçimlerde solun başarısıyla hükümet, kaçak göçmenlerin ikamet haklarını düzene koydu (yaklaşık 135.000 kişi faydalandı), yabancılara birlik olma hakkı tanıdı, göçmenlerin sınır dışı edilmesini askıya aldı ve önceki on yılın baskıcı önlemlerini kısmen kaldırdı.

Bir yanda yabancı düşmanı ve ırkçı şiddete karşı seferberlikler, diğer yanda yeni bir politik, kentsel ve sanatsal kültürün doğuşuyla coşkulu bir dönem başlamıştı.

1983'teki eşitlik ve ırkçılık karşıtı yürüyüş, göçmenlerin çocuklarının kamu alanlarında daha görünür hale gelmesine katkıda bulundu. Bunun sonucunda on sene geçerli ikamet belgesi resmî olarak sunuldu. 1983'te belediye seçimlerinde ayrıca, göçü şiddetli biçimde reddeden politik parti Front national'in (Ulusal Cephe) ilk zaferi yaşandı.

Banliyölerdeki sorunlar, gerçek bir siyasi tartışma konusu haline geldi. Kentsel politikanın ve entegrasyonun zorluklarının sembolü haline gelecek “büyük binaları” (yüksek apartmanlardan oluşan siteler) terk eden orta sınıf ailelerin sayısı her zaman daha fazlaydı.

Yabancıların ikamet hakkı ve sığınma hakkının kapsamı ise 1980'lerin başında daha katı bir hal alıyordu. Bazı kararların etkisi uzun süreliydi: göçmenlerin sınır dışı edilmesine yeniden başlanıyor, idarî tutuklamalara başvuruluyor, ülkeye girişler daha sıkı filtreden geçiriliyordu. Bir yandan, “entegre olabilecek” meşru göçmenler, diğer yandan “sınır dışı edilebilecek” kaçak göçmenler arasındaki uçurum derinleşiyordu. Yavaş yavaş sığınma erişimi kısıtlanırken vatandaşlık hakkı, yoğun biçimde siyasileştirmeye konu edilmişti.

[Tapez ici]

- o Mini kronoloji

1983: Belediye seçimlerinde Front national'ın ilk yükselişi.

1983-1984: Irkçılık karşıtı ve eşitlik yürüyüşü; on senelik ikamet kartının kabulü.

1980-1986: Fransa'ya gelen yabancı ziyaretçiler için zorunlu vize. İsviçre, Avrupa Ekonomik Topluluğu üyeleri, Amerikalılar gibi sadece birkaç ulusal grup bu vizeden muafı.

1986, 1993, 1997: Pasqua-Debré kanunları, yabancıların ülkeye giriş ve ikametlerinin yanı sıra göçmen çocuklarının vatandaşlık almasını zorlaştırdı.

- CP 9.1.1 Mobilisations des travailleurs et stigmatisations

Alt bölüm metni

İşçi seferberliği ve Müslümanların damgalanması

“Yeniden canlanma” yıllarını, kriz ve kemer sıkma dönemi takip etti: 1983'teki “zorlukların dönüm noktası”. Demir ve otomobil endüstrileri büyük ölçekte işten çıkarmalara gitti. Grevler arttı.

Dinî özgürlük adına Müslüman işçiler, dinî semboller taşımaya başladı. Fabrikada namaz kılan işçilerin görüntüleri medyada yankı buldu. Birçok bakanın yaptığı açıklamalar ile “Müslüman sorunu” tartışmaların odak noktası haline geldi. Ekim 1989'da Creil'de, sınıfta başörtülerini çıkarmayı reddeden üç orta okullu okuldan uzaklaştırıldı. Danıştay, okul ortamında inançların özgürce ifade edilmesini onaylıyor ancak, laiklik adına dinî simgelerin taşınmasını proselitizm (başkalarının inançlarını kendi dini doğrultusunda değiştirmeye çalışmak) kabul ediyordu.

- CP 9.2 La Marche pour l'égalité

Alt bölüm metni

Eşitlik Yürüyüşü: kamu alanlarında göçmen çocuklarının ortaya çıkışı

Uzun süre, göçmen imajı erkek işçilere indirgendi. 1970'li yılların sonunda kadınlar ve göçmen çocukları, medyada baş göstermeye başladı. Marsilya'dan bir buçuk ay öncesinde yola çıkan Irkçılık Karşıtı ve Eşitlik Yürüyüşü, ardında 100.000 kişilik bir kortejle 3 Aralık 1983'te Paris'te Bastille meydanına ulaştı. Toplu sevinç, kardeşçe yarınlar için umut yarattı. Sendika, din, dernek ve medya çevrelerinin neredeyse tamamının ve sol partilerin *in fine* desteklediği Yürüyüş, göçmen çocukları

[Tapez ici]

için önemli bir politik döngüydü. “Marche des Beurs” (“Arapların Yürüyüşü”, beur: arabe kelimesinin ters okunuşu) adlandırması ise, yürüyenlerin ailevi geçmişlerini ve geçtikleri göç yollarının büyük çeşitliliğini anlamak için yeterli değildi.

- CP 9.3 Dimension culturelle des mobilisations « Salon mosaïque »

Alt bölüm metni

“Mozaik Fuarı” Seferberliklerin kültürel boyutu

Gerçek bir kültürel ve politik seferberlik ibaresi olarak gazeteler, fanzinler, tiyatro grupları, rock grupları, dernekler, medyalar çoğaldı. 1981’de özgür radyolara izin verildi. Bunlar arasında bazıları, göçmenler ve çocukları tarafından yapılmaktaydı: Soleil radyosu, Marsilya’da Gazelle radyosu, Beur radyosu... 1977’den 1987’ye kadar, Göçmenlik Müsteşarlığı tarafından finanse edilen *Mosaïques* programı, her Pazar devlet kanalı FR3’te göçmen kültürlerinin bir panoramasını sunuyordu. 1984’te Sidney Duteil’in sunduğu, her Pazar akşamüstü TF1 kanalında yayınlanan *HIP-HOP* programı, gençlerin bir kısmında iz bırakmış ve rap hareketinin çıkışını teşvik etmiştir. Joey Starr, MC Solaar veya Stomy Bugsy düzenli olarak programa katılmaktaydı.

Avrupa zamanı

Avrupa bütünleşmesi, Fransa'da göç ve sığınma çıkarlarını derinden değiştirdi. Schengen'den Dublin'e Avrupalıları, Avrupalı olmayanlardan ayıran bir mobilite sistemi prensibi güçleniyordu.

1995'te yürürlüğe giren Schengen Antlaşması ile, pasaport ve kontrol gerektirmeyen özgür bir hareket alanı oluşturuldu. 2023 itibarıyla bu alan, 23'ü Avrupa Birliği üyesi, 27 ülkeden oluşmaktadır. Avrupalıların göç güzergahları artık daha esnekleşmiş ve mobilite, entegrasyon için mükemmel bir itici güç haline gelmiştir. Ancak bu entegrasyon, değişken geometriye sahipti. İrlanda, Kıbrıs, Bulgaristan ve Romanya gibi Avrupa Birliği'ne üye bazı ülkeler Schengen alanının bir parçası değildi.

Serbest hareket özgürlüğüne karşılık Avrupa Birliği, dış sınırlarını güçlendirdi. 2004'te sınırları denetleme görevi için Frontex ajansını kurdu. Üye ülkeler, "üçüncü ülkeler" ile yeniden kabul anlaşmaları imzaladı ve tutuklama ve sınır dışı etme operasyonlarını artırdı. Doğu ve Güney'deki dış sınırların güçlendirilmesi, ortak bir sığınma ve göç politikasının parçasıydı. 1990 Dublin anlaşmasına uygun olarak, sığınma talebinin incelenmesi bundan böyle, göçmenin Avrupa bölgesine girdiği ilk üye ülkeye bırakılmıştır.

Fransa'da zorlaşan ikamet ve sığınma koşulları, 1990'lar boyunca yeni hareketlenmeleri de beraberinde getirdi. Göçmen çocuklarının maruz kaldığı damgalama ve ırkçılık sorunu, kamu tartışmalarında düzenli olarak yer alıyordu.

Göçmenlerin birçok ekonomik, politik ve kültürel girişimleri oldu. Bazıları, geldikleri ülkeyle veya ebeveynlerinin geldiği ülkeyle yoğun ilişkiler geliştirdi.

1995: Bireylerin serbest hareket özgürlüğünü ve Schengen bölgesi içinde kontrollerin kaldırılmasını sağlayan anlaşma yürürlüğe girdi. Bu anlaşma ile Avrupalıların serbest hareket özgürlüğü ve karşılığında dış sınırların kontrolü prensibi oluşturuldu.

23 Ağustos 1996: Paris'in XVIII. bölgesindeki Saint-Bernard kilisesini işgal eden 210 kaçak göçmen, güvenlik güçleri tarafından dışarı çıkarıldı.

2005: Polis kontrolünden kaçmaya çalışırken elektrik şebekesinde akıma kapılan Zied Benna ve Bouna Traoréki adlı iki ergenin ölümüne tepki olarak Clichy-sous-Bois'da çatışmalar yaşandı.

[Tapez ici]

Çatışmaların üç hafta boyunca birçok banliyöye sıçramasıyla 25 ilde belli bir saatten sonra sokağa çıkma yasağı getirildi.

2008: 1962'de Afganistan'da doğan, 1985'te Fransa'ya sığınan ve 1996'da Fransız vatandaşlığına geçen yazar Atiq Rahimi, Goncourt ödülünü kazandı.

2007: Porte-Dorée sarayında Ulusal Göçmenlik Tarihi Evi açıldı; 2012'de müze haline getirildi.

- CP 10,1

Alt bölüm metni

Avrupa'da dolaşım ve Doğu'ya doğru genişleme

Berlin Duvarı'nın yıkılması ve Avrupa Birliği'nin yavaş yavaş doğuya doğru genişlemesi bir dönüm noktası oldu: dünyanın muhalifleri ve göçmenleri bundan böyle Avrupalı oldu.

1987'de lanse edilen Erasmus programı, milyonlarca Avrupalı üniversite öğrencisinin eğitimlerinin bir bölümünü başka bir ülkede yapmalarını sağladı ve bu sayede, Avrupalı bir neslin doğmasına katkıda bulunuldu. Genç Avrupalıların karşılaşmasından yüz binlerce çocuk doğacaktı.

Avrupa Birliği'ndeki Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin entegrasyonu, Fransa'da bazı kızgınlıklara yol açtı. 2005'te, Avrupa Birliği Anayasası'nın kabulüne ilişkin seçim kampanyası sırasında, düşük ücretle, zayıf bir sosyal güvenlik ile çalışmak üzere Fransa'ya gelen korku verici "Polonyalı tesisatçı" imajı, düzeni bozulmuş Avrupalı rekabet tehdidini yansıtıyordu. Oysa ki, bu göçmenlerden bazıları Fransa'da farklı sektörlerde çalışsa da aralarından çoğu Almanya, Avusturya, İtalya, İspanya veya İngiltere gibi ülkeleri tercih ediyordu.

[Tapez ici]

- CP 10,2

Alt bölüm metni

İkamet ve sığınma koşullarının zorlaşması

1980'lerde, gelişmekte olan ülkelerden gelen yabancı ziyaretçilere, ülkeye giriş vizesi zorunlu kılındı. Bu vizeler 1995'te "Schengen vizesi"ne dönüştü. Hareket özgürlüğü, Batı ülkeleri vatandaşlarına veya Fransa'da ikamet belgesi sahiplerine yönelikti.

1978-1990 yılları arasında, Fransız Sığınmacı ve Yurtsuzları Koruma Kurumu (Ofpra) tarafından sığınma talepleri incelendikten sonra verilen olumlu kararlar %90'dan %15'e düştü. Bu krizde birçok faktör etkili olsa da (soğuk savaşın bitmesi ve Doğu blokundan muhaliflerin gelişi, Fransa ve üçüncü taraf ülkeler arasında diplomatik çıkarlar), rakamlar aynı zamanda, sığınma talebinde bulunanlara karşı bir güvensizliğe işaret ediyordu.

- CP 10,3

Alt bölüm metni

Kaçak işçilerin mücadelesi

Genellikle uzun süredir Fransa'da yaşayan kaçak işçiler, daha çok grev ve lokallerin işgali gibi protesto hareketlerine yöneliyordu. 1970'lerdeki ilk mücadelelere, 1980'de Sentier'de Türk işçilerin grevi veya 1990'ların başında sığınma talepleri reddedilen mülteciler etrafındaki yoğun seferberlik eklendi. 1996'da misafirperverliğin sembolü kiliseler işgal edildi; Paris'te önce Saint-Ambroise, ardından Saint-Bernard. Saint-Bernard kilisesi, 23 Ağustos'ta *manu militari*, yani polis zoruyla boşaltıldı. Ulusal veya yerel, komüniter veya göçmen çocuklarından oluşan birçok kolektif ve dernek, insanî ya da politik bu hareketlere katıldı.

- CP.10.4

Alt bölüm metni

Dolaşım ve kök salma

Göçmenler ülkeye geldiklerinde genellikle kendi yurttaşlarının arkadaşlığını arıyordu. Büyük şehirlerde Çinli, Magribi, Türk mahalleleri ortaya çıktı. Bunlar alışveriş alanları olduğu kadar önemli dayanışma ve sosyalleşme alanlarıydı.

[Tapez ici]

Fransa'ya yerleşmiş olan göçmenler için, geldikleri ülke ile farklı birçok mobilite şekli uygulamaya konuldu. Yaşam bazen iki ülke arasında düzenleniyordu (burada ve orada); kendi imkanları doğrultusunda, bazen ikinci bir evin inşası veya bir aile evinin bakımıyla birinde ve diğerinde yaşıyordu. Doğulan ülke ile ilişkiler sezona, ihtiyaçlara, sevinçlere, aile ve topluluk hayatının ritüellerine göre sürdürülüyordu.